

13- CEZAEVİNDE HIV-AIDS

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Rıza ŞAHİN

GİRİŞ

San Francisco’da 1981 yılında özel hasta gruplarında görülmeye başlanan akciğer enfeksiyonu olguları dünya çapında yeni bir salgının habercisi olmuştur. Bahsi geçen hastalar üzerinde yapılan araştırmalar neticesinde tanımlanan *Human Immunodeficiency Virus*’un (HIV) enfeksiyonu Afrika başta olmak üzere dünyada olduğu kadar ülkemizde de önde gelen sağlık problemlerindendir. Virüsün oluşturduğu enfeksiyon akut retroviral dönemden (erken hızlı dönem), asemptomatik latent (sessiz dönem) ve edinsel immün yetmezlik sendrom döneminin (bağışıklığın çöküş dönemi) bulunduğu geniş bir klinik yelpazede seyretmektedir. Tedavisiz hastalarda, virüsün vücuda girişinden ölüme kadar geçen sürenin çoğu sessiz döneme aittir. Dünya Sağlık Örgütü’nün 2016 yılında yayınladığı küresel raporunda pandeminin durduğu, yeni vaka sayılarında azalama eğiliminin devam ettiği görülmüştür (Şekil1). Ön Asya ve Ortadoğu’da bulunan bazı ülkelerde hızla artan yeni HIV vakaları dikkat çekerken, aynı coğrafyada bulunan ülkemizde % 0,01 görülme sıklığının gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir. Oysa ülkemiz HIV’in yayılımını kolaylaştıran pek çok risk faktörünü barındırdığı ve bildirilen olgu sayılarındaki düşüklüğün sürveyans sistemindeki yetersizliklere bağlı olduğu kabul edilmektedir.

Türkiye’nin HIV yayılımı açısından içerdiği kendine has riskler:

- Genç bir nüfusa sahip olmak
- Bir turizm ülkesi olması,
- Seks işçilerinin, özellikle kayıtsız çalışanların artması
- Yurt dışında çalışan, yaşayan ve ülkeye ziyarette bulunan insanların çokluğu
- Yurtdışından gelen mülteciler
- Ülke içindeki göçler, çalışma, turizm amaçlı yer değiştirmeler
- Damar içi uyuşturucu madde kullanımında son yıllardaki artışlar

Ülkemizde son yıllarda çeşitli sebeplerden ceza ve infaz kurumlarında kalmakta olan tutuklu ve hükümlü sayıları artmaktadır. Ceza ve infaz kurumlarındaki artan nüfusa paralel barınma koşulları kamuoyunda giderek daha sorgulanır hale gelmektedir. Yurt dışında ceza ve infaz kurumlarında mahkumların HIV seroprevalansına yönelik çalışmalar mevcuttur. Ülkemiz ceza ve infaz kurumlarının ne durumda olduğuna dair yapılan yayınlar çok kısıtlı sayıdadır.

KAYNAKLAR

1. Yılmaz G, Midilli K, Wilke Topcu A, Soyletir G, Doğanay M. Retrovirüs ailesi: Enfeksiyon Hastalıkları ve Mikrobiyolojisi Kitabından, 2. cilt , 3.baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi, 2008:1841-1871.
2. Murray PR, Rosenthal KS, Pfaller MA. Klinik Mikrobiyoloji. 9. Baskı. Çeviri editörü: Ahmet C. Başustaoglu. İnsan İmmün Yetmezlik Virüsleri Çeviren: Gülden Yılmaz, 2009. S: 1308-1329
3. Sterling TR, Chaisson RE: "General Clinical Manifestations of Human Immunodeficiency Virus Infection" in: Mandell GL, Bennett JE, Dolin R (eds.) Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases 7th ed. 2009: Chapter 121, p:1705-1725.
4. Gökengin, Deniz. "Türkiye'de HIV İnfeksiyonu: Hedefe Ne Kadar Yakınız?." *Klimik Dergisi* 31.1 (2018): 4-10.
5. Piot P, Carael M: "Global Perspectives on Human Immunodeficiency Virus Infection and Acquired Immunodeficiency Syndrome" in: Mandell GL, Bennett JE, Dolin R (eds.) Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases 7th ed. 2009: Chapter 117, p:1619-1633.
6. Global, A.I.D.S. "Update UNAIDS Report" 2016
7. Ay P, Karabey S: Is there a hidden HIV/AIDS epidemic in Turkey? The gap between the numbers and facts; *Marmara Medical Journal* 2006; 19(2):90-97.
8. UNAIDS, UNICEF, and World Health Organization. «Global HIV/AIDS response: epidemic update and health sector progress towards universal access: progress report 2011.» (2011).
9. Lyons T, Osunkoya E, Anguh I, Adefuye A, Balogun J. "HIV prevention and education in state prison systems: an update." *J Correct Health Care*. 2014 Apr;20(2):105-15. doi: 10.1177/1078345813518630. Epub 2014 Feb 13.
10. Yemisen M. et al. Epidemiological profile of naive HIV-1/AIDS patients in Istanbul: the largest case series from Turkey. *Curr HIV Res*. 2014;12(1):60-4.
11. T.C. Sağlık Bakanlığı, Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı İstatistiksel verileri 2017; HIV/AIDS verileri, 01 Ekim 1985 – 31 Aralık 2016; Ankara.
12. Akın H. , Bölük G. , Akalin H. HIV/AIDS: 78 Olgunun Retrospektif Analizi. *Klimik Dergisi* 2012; 25(3): 111-6
13. Hammett TM, Gaitor JL, Crawford C. Reaching seriously at risk populations: health interventions in criminal justice settings. *Health Educ Behav* 1998; 25: 99-120
14. UNAIDS. AIDS epidemic update December 2002. Geneva: UNAIDS, 2002.
15. UNAIDS Technical Update. Prisons and AIDS [UNAIDS Best Practice Collection]. Geneva: UNAIDS, 1997
16. Köksoy, S., Öncü, E., Şermet, Ş., & Sungur, M. A. (2012). Cezaevinde bulunan mahkûmların ilk yardım bilgi düzeyleri. *Türkiye Acil Tıp Dergisi*, 12(1), 20-4.
17. TC Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, İstatistikler. 2017
18. Pozitif Yaşam Derneği. "POZİTİF YAZILAR."
19. Somsan JM, MacGowan RJ, Margolis AD, et al. Screening for sexually transmitted disease and hepatitis in 18-29 year old men recently released from prison: feasibility and acceptability. *Inter J STD&AIDS* 2005; 16: 117-120.
20. Kate Dolan, Ben Kite, Emma Black, Carmen Aceijas, Gerry V Stimson, for the Reference Group on HIV/AIDS Prevention and Care among Injecting Drug Users in Developing and Transitional Countries
21. Tsereteli Z. Situation with HIV in Estonian prison system. *Baltic Health*. <http://web.archive.org/web/20041019071822/www.baltichealth.org/cparticle77892-7717a.html> (accessed Nov 28, 2006).
22. Stubblefield E, Wohl D. Prisons and jails world wide: up date from the 13th International Conference on AIDS. *HEPP Rep*2000; 3: 1–5.

23. Scherbinskaya AM, Kruglov YV, Andrushchak LI. HIV/AIDS epidemiologica lsurveillance in Ukraine (1987–2000). Kiev: Ministry of Health of Ukraine, Ukrainian AIDS Centre, UNAIDS, 2000
24.) Tresó B, Barcsay E, Tarjan A, et al. “Prevalance and correlates of HCV, HBV and HIV infection among Prison Inmates and Stuff, Hungary”. *J Urban Health* 2011; 89: 108-116.
25. Marques N.M, Margalho R., MeloM. J., CunhaJ. G. ,Silvestre A.A., *Braz J Infect Dis* vol.15 no.3 Salvador May/June 2011
26. Nikolayev Y. HIV on plank prison beds. <http://www.ahrn.net/index.php?option=content&task=view&id=1308&Itemid=2> accessedNov 30, 2006
27. Gunchenko A, Kozhan N. HIV infection in thepenitentiaries of Ukraine. *ZhMikrobiolEpidemiolImmunobiol*1999; **1**: 31–33(in Russian).
28. Caplinskiene I, Caplinskas S, Griskevicius A. Narcotic abuse and HIV infection in prisons. *Medicina (Lithuania)* 2003; **39**: 797–803 (in Lithuanian).
29. <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/hucrede-tek-basina-193648>